

Prof. Dr. A. Hamit Serbest: "Üniversite-Sanayi İşbirliği 30 yıldır gündemde"

ADANA ÜSAM GENEL KOORDİNATÖRÜ PROF. DR. SERBEST, ÜNİVERSİTE- SANAYİ İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN NEREDEYSE 30 YILDIR GÜNDEMDE OLDUĞUNU SÖYLEYEREK, "İŞBİRLİĞİNİN SİSTEMATİK BİÇİMDE YÜRÜTÜLEMEDİĞİ VE SÜREKLİLİK KAZANMADIĞI AÇIKTIR. OYSAKI GÜN GEÇTİKÇE ARTAN KÜRESEL REKABET ORTAMINDA AYAKTA KALMANIN TEMEL UNSURU YENİLİKÇİ, YARATICI ÜRÜNLER VE YENİ TEKNOLOJİLER GELİŞTİRMekten GEÇİYOR" DİYOR.

24. Sayı

BAŞKANDAN
SEKTÖRDEN
GÜNDEM
ÜLKE
RÖPÖRTAJ
ARAŞTIRMA
SANAYİ ŞEHİRLERİ
ÜNİVERSİTELER
MAKALE
KISALAR
KAPAK
BELGELER
GÖSTERGELER
BİLGİ HATTI
ÜRÜNLER
SEKTÖREL ÖRGÜTLER
NOSTALJİ
SIK KULLANILANLAR

Som Sayı

Arşiv

Türkiye'de üniversite-sanayi iş- birliği sorunları üzerinde gö- rüş alışverişinde bulunmak, iletişimin etkin ve verimli bir biçimde yürütülmesini sağla- mak üzere öneriler geliştirmek üzere kurulan ÜSAM (Üniversite-Sanayi Or- tak Araştırma Merkezi), ayrıca, bu güne kadar yapılan faaliyetler sonucu kazanı- lan deneyimleri koruyarak, paylaşmayı ve yaygınlaştırmayı amaçlıyor. Adana ÜSAM (Üniversite-Sanayi Ortak Araş- tırma Merkezi) Genel Koordinatörü Prof. Dr. A. Hamit Serbest Moment Ex- po'nun sorularını yanıtladı. Üniversite- Sanayi İşbirliği Merkezleri Platformu, TÜBİTAK ÜSAM Programı kapsamında faaliyete başlamış olan ve bugün farklı kimliklerle varlık gösteren Adana ÜSAM (Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi Derneği ve Ar-Ge İktisadi İşletmesi), BİYOMEDTEK (Biyo- medikal Teknolojiler Merkezi Derneği), ODAGEM (OSTİM Ortadoğu İleri İma- lat Sistemleri ve Teknolojileri Ar-Ge Merkezi A.Ş.), SAM (Seramik Araştırma Merkezi A.Ş.), TTV (Türk Tekstil Vakfı) tarafından Haziran 2007'de kuruldu. Platformun amacı, Türkiye'de üniver- si- te-sanayi işbirliği sorunları üzerinde gö- rüş alışverişinde bulunmak, etkin ve ve- rimli bir biçimde yürütülmesini sağla- mak üzere öneriler geliştirmek, bu öne- rilerin gerçekleştirilmesi yönünde çaba sarf etmek ve gerekli girişimlerde bu- lunmak. Ayrıca, bu güne kadar yapılan faaliyetler sonucu kazanılan deneyimleri korumak, paylaşmak ve yaygınlaştır- mak. Üniversite-sanayi işbirliği konu- sunda faaliyet gösterecek yapıların kur- gulanması için ilgili kurumlar nezdinde güçlü bir şekilde girişimde bulunulma- sı; böylece, yaratılan işbirliği kültürü- nün yayılması ve benzeri yapıların ku- rulmasına yardımcı olmak veya öncülük etmek. Türkiye'nin Ar-Ge politikalarının belirlenmesine katkı yapılması, ileri tek- noloji geliştirmeye yönelik ulusal ve uluslararası projelerin oluşturulması, v.b. konular da amaçlar arasında sırala- nabilir.

İLK KONGRE HAZİRAN 2008'DEYDİ

Prof. Dr. Serbest, "Türkiye'de üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmek amacı- la işbirliklerinin, başarı örnekleri ile ba- şarısızlıkların tartışılacağı yıllık bir kon- gre düzenlenmesi ilk projemiz olmuş- tur" diyor. Prof. Dr. Serbest şöyle de- vam ediyor: "Üniversite-sanayi işbirliği neredeyse son 20 yıldır üst düzey yetkili ve ilgililer tarafından her fırsatta kulla- nılarak yapılmış olmasına rağmen iş- birliğinin önemini vurgulamak amacı- la kongreyi 'Üniversite-Sanayi İşbirliği Ulusal Kongresi' olarak adlandırdık. İlk kongre Haziran 2008'de Adana ÜSAM ev sahipliğinde Adana'da Çukurova Üniversitesi yerleşkesinde, ikinci kon- gre Mayıs 2009'da SAM ev sahipliğinde Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi yer- leşkesinde düzenlenmiştir. Üniversite- Sanayi İşbirliği Ulusal Kongresi 2010 ODAGEM ve OSTİM işbirliği ile ODTÜ Kongre ve Kültür Merkezinde 3-5 Hazi- ran 2010 tarihleri arasında yapılacaktır. Kongrede serbest bildirilerle yer verile- cektir, ancak özellikle Türkiye pratiğini irdeleyecek örneğin; teknoparkların ge- lişimi ve oluşturdukları ÜSİ ortamının değerlendirilmesi, TEYDEB destekleri ve ÜSİ üzerine tetikleyici etkisi, TTO ya- rınlanmaları gibi konularda davetli bildi- riler de olacaktır. ÜSİM Platformu ola- rak Üniversite-Sanayi İşbirliği Ulusal Kongresi'ni her yıl ÜSIMP kuruluşla- rından birinin ev sahipliğinde düzen- lenmeye devam edilecektir. ODTÜ Bi- lim ve Toplum Merkezi ile Makina İno- vasyon Toplu- luğu, USIMP adına 3-5 Şu- bat 2010 tarih- lerinde ODTÜ Kongre ve Kültür Merkezi'nde üniversite - sana- yi işbirliği üzerine, çeşitli üniversitelerden öğrenci topluluklarının katılacağı USIMP Öğrenci Kurultayı düzenlenmiştir. 2010 Mart ayı içinde iki ayrı ça- lıştay düzenlenecektir. İlk olarak, 'Ulu- sal Program Çalıştayı'nda inovasyon sistemi kapsamında ÜSİ için ulusal bir yapılanma modeli kurgulanması, ama- ca uygun ÜSİ yapılanmasının belirlen- mesi, yapılanmaya ilişkin kavramsal çerçevenin ve yapılanmanın oluşturul- ması ile gereken eylemlerin belirlenme- si planlanmıştır. İkincisi ise, 'Destek Mekanizmaları Çalıştayı'nda mevcut destek mekanizmalarının ÜSİ açısından ne derece tetikleyici olduğu değerlendirilecek ve mevcut mekanizmaların ÜSİ oluşumunda daha etkili olması için ya- rınlanabileceklerinin belirlenmesi hedeflen- miştir. Her iki konuda da uzman görüş- lerinden derlenecek görüşler yetkili ku- rum ve kuruluşlara USIMP adına iletile- cektir. Ayrıca, daha sonra yapılacak ça- lışmalarda 'İnsan Kaynakları Yaratılma- sı', 'Proje Madenciliği', 'ÜSİ Yapılarını İzleme / Değerlendirme', 'ÜSİ Yayın Bilgilendirme' vb. konularının da ele alınması planlanmaktadır."

ÜNİVERSİTE SANAYİ İLİŞKİSİ DEĞİŞKEN

Türkiye'nin Ar-Ge sisteminin ana bile- şenlerini oluşturan üniversite ve sana- yinin hem yapılarının hem de araların- daki ilişkinin şeklinin değişken olduğu- nu aktaran Prof. Dr. Serbest, "Ancak, ülke ekonomisine dinamizm kazandı- mak, girişimcilik ve rekabet potansiyeli- ni artırmak amacıyla bu yapılar arasın- da işbirliği olması gereklidir" diyor. Ne- redeyse 30 yıldan bu yana Türkiye gün- deminde olan üniversite-sanayi işbirliği ile ilgili çabalara da değinen Prof. Dr. Serbest, "İşbirliğinin sistemik biçimde yürütülemediği ve süreklilik kazanama- dığı açıktır" diyor. Üniversite - sanayi işbirliğinin, tarafların temsil ettikleri kültüre ait farklılıklarından dolayı zor olduğuna vurgu yapan Prof. Dr. Ser- best şöyle konuşuyor: "Ülkemizin bu alandaki durumu özellikle gelişmiş ül- kelere göre iyi bir seviyede değildir. Geçmişte yapılmış denemeler, kurum- sal anlamda ne yazık ki pek de başarılı olamamış, hem sanayi kesiminin üni- versite hakkında, hem de üniversite ke- siminin sanayiciler hakkında olumsuz önyargıları oluşmuştur. Oysaki gün geçtikçe artan küresel rekabet ortamın- da ayakta kalmanın temel unsuru yeni- likçi, yaratıcı ürünler ve yeni teknoloji- ler geliştirmekten geçmektedir. Bunlar için de anahtar, araştırma-geliştirme- dir. Üniversitelerde bulunan araştırma potansiyelinin, bilimsel ve teknolojik çalışmaların sanayinin gelişiminde kul- lanılabilmesi için üniversiteler ve sana- yi dalları arasında işbirliğinin geliştiril- mesi, ülkemizin teknolojik ve endüstri- yel gelişimi için bir zorunluluktur."

"SANAYİCİYE AR-GE KÜLTÜRÜ BENİMSETİLMELİ"

Türkiye ekonomik gelişmişlik düzeyi, dışa açılma hedefleri, teknolojik altyapı- sı arasındaki çelişkileri, yaşadığı sorun- ları gidermek için Dünya Bankası'nın da tavsiyeleri doğrultusunda 1990 yılın- da KOSGEB, 1991 yılında TTGV kurul- muş ve 1994 sonunda Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Kuruluş Anlaşması ve Eklerini imzaladı. 1995 yılında ise TPE ve TÜBİTAK - TİDEB kuruldu. 1995 yı- lından bu yana bu

kuruluşlar aracılığıyla Ar-Ge yapmak isteyen sanayi kuruluşlarına hibe veya geri ödemeli olarak sağlanan destekler zaman içinde çeşitlendi ve sağlanan destek bütçeleri büyük ölçüde arttı. Prof. Dr. Serbest, söz konusu kurumların; Ar-Ge destek programlarının tek başına yeterli olmayacağı, gereken Ar-Ge hacmini yaratılabilmek için öncelikle sanayiye Ar-Ge kültürünün benimsenmesi gerektiği görüşünden hareketle başka programlar da başlattıklarını söylüyor. Bu programlar, Türkiye'nin teknolojik altyapısını geliştirmek ve güçlendirmek için Türk sanayinin uluslararası düzeyde rekabet gücünün artmasına katkıda bulunmayı; üniversitelerde araştırmaları endüstriyel ve teknolojik gelişmeler yönünde, sanayicinin gereksinim duyduğu konularda, kurgulamayı, bilgi birikimini sağlamayı, öğrencilerin projelerde çalışmalarına fırsat yaratarak üniversitenin araştırma potansiyelini artırmayı amaçlıyordu. Prof. Dr. Serbest, "Bunlar arasında, üniversite-sanayi işbirliğini sürekli kılmak amacıyla ülkemizdeki sanayi, üniversite ve araştırma kuruluşlarını bir araya getirmek için 'uygun ortam' oluşturmak üzere kurgulanan mekanizmalar ülkemizin koşulları açısından özel bir önem arz etmektedir" diye konuşuyor. Prof. Dr. Serbest şöyle devam ediyor: "Bu çerçevede oluşturulan modellerin başında KOSGEB'in TEKMER (Teknoloji Geliştirme Merkezi) ve DTİ (Duvarsız Teknoloji İnkübatörü) destekleri, TÜBİTAK'ın ÜSAM (Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri) Programı (2006 sonunda yürürlükten kaldırıldı) ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ile bununla bağlantılı olarak çıkarılan 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun sayılabilir." "Burada özetlenen desteklerin Üniversite-Sanayi işbirliği konusundaki etkileri hakkında değerlendirme yapmaya imkân verecek yeterli bir bilgiye sahip değiliz" diyen Prof. Dr. Serbest, diğer taraftan, üniversitelerin ve sanayi kuruluşlarının en çok ilgi gösterdiği Teknopark modelinin en başarılı örneklerinde bile Teknopark şirketlerinde yürütülen projelerde üniversite öğretim elemanlarından alınan destek konusunda sağlıklı bilgilere erişmenin mümkün olmadığını söylüyor. Türkiye'de teknoloji geliştirme çalışmalarını teşvik edecek, üniversitelerdeki insan gücü potansiyelinin ve alt yapının bu doğrultuda kullanılmasını sağlayacak birçok kurumun 1990'lı yıllarda kurulduğuna da değinen Prof. Dr. Serbest, "Ancak; kurulmuş olan birçok kurum ve mekanizma ile sağlanan bunca desteğe rağmen, sanayide teknoloji geliştirme konusunda yeterince çalışma yapılmadığı, üniversite öğretim elemanlarının ülkemizin sorunlarına yönelik çalışmalara ilgi göstermediği ve Üniversite-Sanayi işbirliğinde süreklilik sağlanamadığı" açıklıyor.

ACIMASIZ REKABET ORTAMI

TÜİK'in 2002 Yılı Sanayi İşyeri Sayımı verilerine göre İmalat Sektörü'nde faaliyet gösteren 247 bin Firmaların yüzde 95'ten fazlasının düşük teknolojlili Şr-malar olduğu görülüyor. Küreselleşme süreçlerinin Firmaları karşı karşıya bıraktığı acımasız rekabet ortamında bu sanayi kuruluşlarının kaderleri ile baş başa bırakma lüksü bulunmadığını sözlerine ekleyen Prof. Dr. Serbest, "Bunların önce 'teknolojik ilerlemeyi hedefleyen' daha sonra 'teknolojik rekabetçi' ve sonra da 'araştırma yürütenler' sınıfına yükseltilmesi için yardıma ihtiyaçları vardır. Hepsinin bu eşikleri atlama-

sı tabi ki mümkün olmayacaktır, ancak aralarından olabildiğince çok Firmayı eşik atlattırmayı denememiz gereklidir ve bunu yapabilecek tek kurum da değişik özelliklerdeki 'arayüz' yapılarıdır" diye konuşuyor. Prof. Dr. Serbest'in değindiği bir diğer konu ise üniversite ve sanayi kurumları arasında bir işbirliği ortamında bir araya getirme gerekliliği. Prof. Dr. Serbest, 2547 sayılı yasaya göre bu işbirliği ortamının üniversitelerin döner sermaye işletmeleri olduğunu söyleyerek şöyle devam ediyor: "Bunun tek istisnası Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'dir. TGB bünyesinde yer alabilecek kuruluşlar Ar-Ge kültürünü özümsemiş kendi Ar-Ge birimlerini kurmuş firmalar olabilir ki bununla rın sayısının çok fazla olmadığı bilinmektedir. Dolayısıyla, düşük teknolojlili Firmaların yukarıda belirtilen eşiklerden geçerek TGB'lere taşınması gerekir. Bunu yapabilecek yapılar arayüz kurumlarıdır ve ne yazık ki TÜBİTAK'ın ÜSAM Programını kapatmasının ardından yenilerinin kurulmasını sağlayacak mekanizmalar yoktur. Firmaların TGB'ye taşınması tabi ki işin sonu değildir, yani teknoloji-yenilik süreçlerinde TGB türü yapılanmaları son durak olarak görmek doğru değildir. Ama, ne yazık ki Türkiye şu anda bunun ötesini konuşabilecek durumda değildir.

"YENİ TİP SÖMÜRGELE

Prof. Dr. Serbest sözlerini şöyle sonlandırıyor: "Bir açıdan bakıldığında gelişmekte olan ülkeler sınıfında kabul edilen, ancak toplumsal kriterlere göre değerlendirildiğinde dünyanın en geri kalmış ülkelerinin bile arkasına düşen ülkemizin, gelişmiş ülkeler arasında bir yer edinebilmek için yıllardan beri ciddi bir uğraş verdiğini ve toplumun değişik kesimlerinin bu nedenle birçok fedakârlıklara katlandığını biliyoruz. Toplum olarak önümüze koyduğumuz hedefe ulaşabilmek için uzmanlar, sivil toplum örgütleri ve siyasi partiler tarafından çok değişik reçeteler sunuluyor. Çözüm olarak, yabancı sermayeyi getir-mek, uluslararası şirketlerle evlilikler yapmak, devleti küçültmek, özelleştirme yapmak, Avrupa Birliği'ne girmek gibi seçenekler ileri sürülüyor; ve bunların ülkemize ne getirip ne götüreceğinin yeterince tartışılmasına fırsat vermeden devlet kademeleri tarafından uygulamaya konuluyor. Özde bu yöntemlerin hiç birine itiraz etmeyi gerektirecek bir neden yok; Türkiye'yi gelişmiş ülkeler sınıfına sokabilmek için ne gerekiyorsa tabi ki yapılmalıdır. Ama ülke çıkarlarını koruyacak tedbirleri almak kaydıyla. Bunun yanı sıra dikkat çekilmesi gereken önemli bir nokta daha var. Kurtuluş reçetesi adıyla sunulan yöntemlerin hiç birisinde, millet olarak kendimize yüklediğimiz her hangi bir sorumluluk yok! İstiyoruz ki, yabancı sermaye gelsin yatırım yapsın, istihdam yaratsın işsizlerimize iş versin. Sıkıntıda olan şirketlerimiz uluslararası şirketlerle evlilik yapsın böylece yeni teknolojilere ve yeni pazarlara kavuşsunlar. Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne alsınlar ve fonlarından ayıracakları kaynaklarla bize destek olsunlar. En önemlisi serbest dolaşım hakları versinler ki ülkede işsizlik kalmasın. Ülkemizin bıçak sırtında ilerlediğini kabul etmemiz zorundayız. Kendi insanımızı kendi teknolojimizi geliştirme ve uluslararası pazarlarda teknoloji yoğun ürünlerimizle rekabet edebilecek hale gelmemiz şarttır. Aksi takdirde gelişmiş ülkelerin ürettiklerini alıp satmaktan başka bir şey yapamayan bir ülke konumuna düşeriz. Bu da küreselleşmenin etkisiyle sınırların kalktığı dünyamızda yeni tip 'sömürge' olmak demektir."

FOTO ALTI: Prof. Dr. A. Hamit Serbest Adana ÜSAM (üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi) Genel Koordinatörü Üniversite-Sanayi İşbirliği Ulusal Kongresi 2010 ODAGEM ve OSTİM işbirliği ile ODTÜ Kongre ve Kültür Merkezi'nde 3-5 Haziran 2010 tarihleri arasında yapılacaktır.

SPOT: " Kendi insanımızla kendi teknolojimizi geliştirme ve uluslararası pazarlarda teknoloji yoğun ürünlerimizle rekabet edebilecek hale gelmemiz şarttır. Aksi takdirde gelişmiş ülkelerin ürettiklerini alıp satmaktan başka bir şey yapamayan bir ülke konumuna düşeriz. Bu da küreselleşmenin etkisiyle sınırların kalktığı dünyamızda yeni tip 'sömürge' olmak demektir."

[Ana Sayfa](#) [Son Sayı](#) [Künye](#) [Çevir Oku](#) [İletişim](#)
© 2017 OAIB Moment Expo